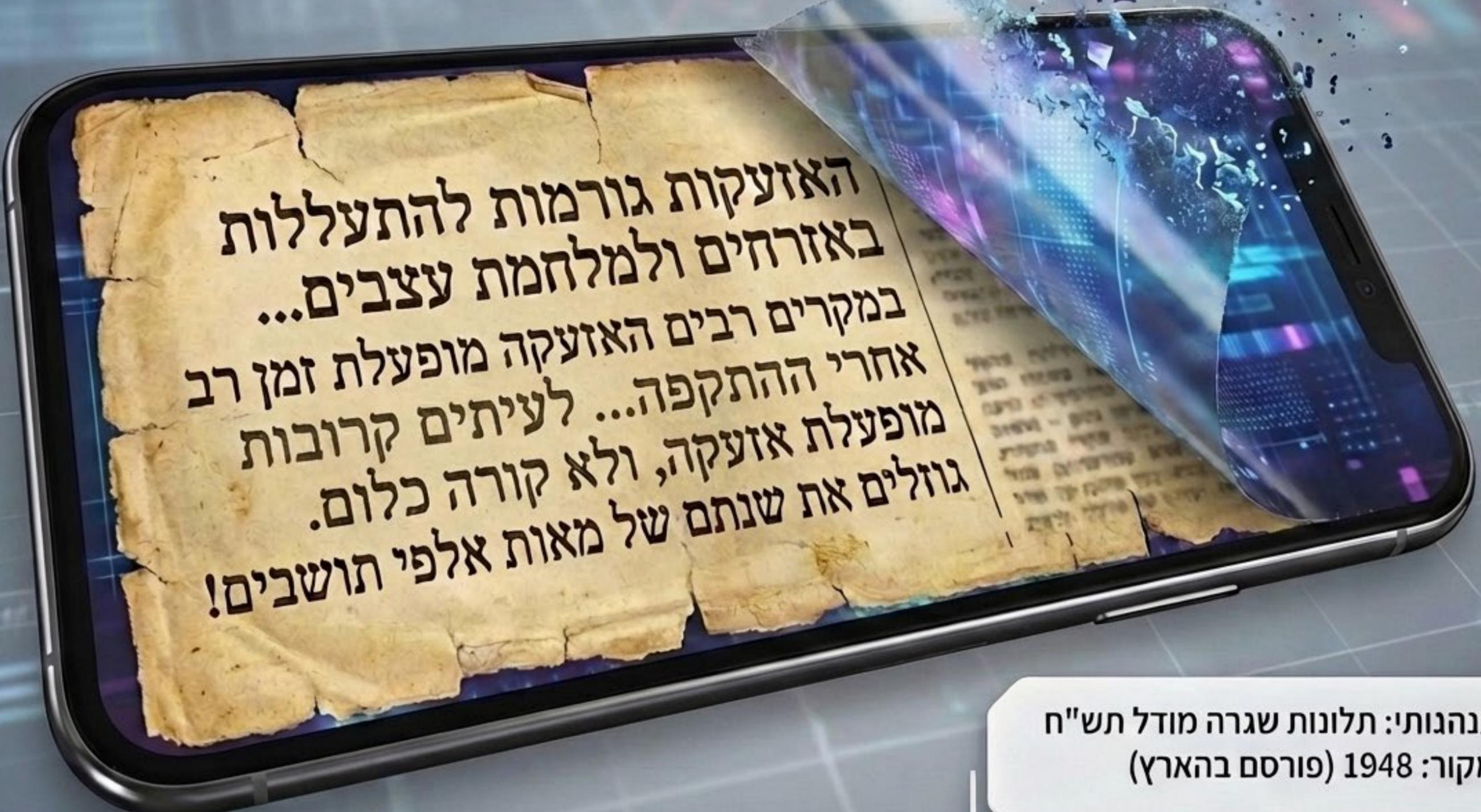

פסיכולוגיה של אזעקות: מודל 1948

הטכנולוגיה משתנה אבל האזרח
נשאר אותו אזרח
תובנות ממלחמת העצמאות

יצר: רס"ן (מיל") ד"ר גיא בקר
מפקד תא מחקר ותודעה
(מבוסס על ארכיון עיתון "הארץ")

האזעקות גורמות להתעללות
באזרחים ולמלחמת עצבים...
במקרים רבים האזעקה מופעלת זמן רב
אחרי ההתקפה... לעיתים קרובות
מופעלת אזעקה, ולא קורה כלום.
גוזלים את שנתם של מאות אלפי תושבים!

סיווג התנהגותי: תלונות שגרה מודל תש"ח
תאריך מקור: 1948 (פורסם בהארץ)

"למה האפליקציה מאחרת!?" (גרסת תש"ח)

במקרים רבים למדי ניתן
אות האזעקה זמן רב אחרי
ההתקפה, על אף העובדה
שאזרחי העיר שמעו ואף ראו
את האווירון...

פנוטיפ התנהגותי: פער ציפיות זיהוי-התרעה (Latency Expectation Gap).
תובנה: האזרח תמיד משווה את מהירות העיבוד המערכתית לחושים שלו
(ראייה/שמיעה). התסכול נובע מאשליית 'אני זיהיתי קודם, המערכת איטית'.

"שוב העירו אותנו בגלל להקת ציפורים"

אזעקות לא מעטות שבהן
לא קרה ולא כלום...
זמזום מטוסים לא נשמע...
אך האזעקות עצמן פעלו וגזלו
את שנתם של מאות אלפי
תושבים.

פנוטיפ התנהגותי: שחיקת התרעות (Warning Fatigue) ורגישות יתר.
תובנה: מערכות התרעה מוכוונות להחמיר (Over-sensitivity) מול איום. הציבור,
לעומת זאת, מודד את אמינות שלו, ולא דרך סטטיסטיקת היירוטים ההצלחתית.

"הרציונליזציה של ההדחקה"

אפילו כאשר מופיעים שניים-שלושה יתושים מצריים מעל תל אביב... אנו מפסידים כל יום בין 300 ל-400 אלף שעות עבודה... לפנינו הברירה להילחם... או לשבת במקלטים

פנוטיפ התנהגותי: ניהול סיכונים כלכלי ונרמול איומים (Risk Normalization).
תובנה: הקונפליקט הנצחי של פקע"ר. כשהפגיעה הכלכלית ודאית והפגיעה הפיזית האזרח ממזער פסיכולוגית את האיום ('שני יתושים מצריים') כדי להצדיק רציפות תפקודית.

"קודם אספרסו, אחר כך מקלט"

פנוטיפ התנהגותי: תעדוף משאבים פסיכולוגי סובייקטיבי.
תובנה: סכנה עתידית מעורפלת (פצצה) נתפסת כפחות קריטית מאובדן
ודאי ומיידי של משאב (מקום בתור, קפה חם, סטטוס חברתי).

סיכוני סקרנות – מקורותיו של צלם היירוטים

צעיר שעוקב ללא כל
מחסה אחר תנועת
האווירון... חברת
המשמר סטרה על
פניו וסחבה אותו
לתוך הבניין.

פנוטיפ התנהגותי: תסמונת הצופה (Spectator Syndrome)
וצורך באישור ויזואלי.

תובנה: סקרנות מתגברת על פחד. הצורך האנושי לחזות באיום
בעיניים קיים תמיד. ב-1948 זה דרש משקפת והוביל לסטירה
מפקחית; ב-202X זה דורש מצלמת 4K ומוביל
לווראליות בטיקטוק.

כשהציבור חושב שהוא המכ"ם

פיתחו מעין שיטת
 אזעקה פרטית... כל
 כל איש מסתכל אל
 פני השמיים ובראותו
 ובשומעו רעש חשוד
 נוהג כראות עיניו.

פנוטיפ התנהגותי: אשליית שליטה (Illusion of Control) והפרטת סמכויות.

תובנה: חוסר אמון במערכת הממוסדת (או תסכול מאיחורים) מוביל ליצירת "כללי אצבע" עממיים. האזרח מחזיר את האזרח מחזיר לעצמו את תחושת השליטה על ידי ניהול עצמאי של ההתרעה.

גיבורי המקלדת (גרסת הרחוב)

אזרחים שעמדו שם
נחלקו לשניים. אלה
שנמלטו למקלט
ואלה שהקניטו אותם
וטענו כי הם פחדנים
מוגי לב.

פנוטיפ התנהגותי: אכיפת נורמות מסכנות חיים
(Toxic Peer Pressure)

תובנה: התגוננות נתפסת לעיתים כאובדן כבוד או גבריות.
הקבוצה משתמשת בשיימינג כדי לכפות נורמה של
'הכחשת פחד'. פקודות פקע"ר מתנגשות כאן ישירות עם
לחץ חברתי.

ונטילציה ישירה מול האויב

הפנה אליו אצבע
משולשת וקילל את
הטייס. 'אני שונא אותך
שנאת מוות...! אנשים
סברו שהאיש יצא
מדעתו והזעיקו פקח.

פנוטיפ התנהגותי: תגובת דחק אקטיבית
(Acting Out)

תובנה: התנהגות א-נורמלית במצב א-נורמלי היא נורמלית.
מה שנראה לציבור כשיגעון ("הזעקת הפקח") הוא בעצם
מנגנון התמודדות יעיל להחזרת תחושת שליטה ופורקן זעם
מול איום משתק מהשמיים.

מבחן הזמן: טכנולוגיה מול אנטומיה

מודל נוכחי (א202)

מודל תש"ח (1948)

פרמטר

כטב"מ מתאבד / טיל בליסטי

מפציץ קל

האיום

מערך מכ"מים ולוויינים

צופים על הגג עם משקפת

גילוי ומעקב

צופר חכם, אפליקציה, צל"ב

צופר ידני עם מנואלה

הפצת התרעה

כועס על אזעקת שווא, נשאר לשתות קפה,
מצלם את המטוס/יירוט.

תגובת האזרח

אנטומיה של התעלמות מהוראות: למה הסברה טכנולוגית לא מספיקה?

תרשים זרימה קוגניטיבי

1. גירוי חיצוני

צופר עולה ויורד / רטט בנייד.
(סטטוס: הטכנולוגיה עובדת מצוין)

2. עיבוד קוגניטיבי מהיר

"האם יש לי קפה ביד?" / "האם אני לבוש פיג'מה?" /
"האם מסתכלים עליי?" /
(סטטוס: צוואר הבקבוק האנושי מתחיל)

3. הערכת סיכונים סובייקטיבית

"זה בטח ירוט" / "אלו רק רסיסים" /
"הסיכוי למות בתאונה גדול יותר"
(סטטוס: רציונליזציה)

4. פעולה בפועל

יציאה למרפסת / צילום סלפי לרשת /
קללה לשמיים.

טכנולוגיה פותרת רק את
שלב 1.

קצין התנהגות אוכלוסייה
עובד בשלבים 2 ו-3.

אין חדש תחת השמש (וזה בסדר)

פקודת יום - תובנות מסכמות

- **חוסן עקשן:** תלונות על הפרעת השגרה והעדפת בתי קפה הן לא פינוק – הן סימן לחוסן חברתי של ציבור שמתעקש לחיות.
- **חוקי הפיזיקה של הנפש:** האזרח ימשיך להיות מונע מתשתיות פסיכולוגיות (אגו, נוחות, סקרנות), לא מתשתיות טכנולוגיות.
- **תפקידנו:** אנחנו לא כאן כדי לחנך מחדש את הטבע האנושי ההיסטורי, אלא להכיר בו, לעבוד איתו, ולהנדס את הסביבה כך שתגן עליו מעצמו.